

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Pandemi döneminin sınıf içi soru sorma tekniklerine etkisi

Gamze ÇAN¹ , Murat TEKİN² , M. Ali ÇAN³ , Çetin TORAMAN²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Çanakkale,

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale,

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Çanakkale.

ÖZET

Amaç: Sınıf içi soru sorma bir eğitim tekniğidir ve tıp eğitiminde de kullanılmaktadır. Pandemi döneminde zorunlu online eğitime geçilmesi eğitimi etkilemiştir. Bu çalışmada pandemi döneminin, tıp eğitimcilerini sınıf içi soru sorma teknikleri açısından ne şekilde etkilediğini bulmak amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı desende yapılandırıldı. Tıp Fakültesinde eğitici olarak çalışanlardan araştırmaya katılmaya onam verenlere; tanımlayıcı sorular ile Sınıf İçi Soru Sorma Teknikleri Ölçeğinin pandemi öncesi ve sonrası olarak yanıtlanmak üzere anket formunu doldurmaları istendi. Verilerin analizinde ölçümsel veriler ortalama± standart sapma ile ifade edildi. Online ve yüz yüze dönem ölçek puanlarının karşılaştırılmasında normal dağılıma uymayan alt boyut puanları Wilcoxon testi ile, normal dağılıma uyan toplam puan ise paired t testi ile karşılaştırıldı. **Bulgular:** Altmış üç eğitimci çalışmaya gönüllü olarak katıldı. Pandemi dönemine göre yüz yüze eğitimde soru sorma teknikleri ölçeği puanları anlamlı yüksekti ($p<0.001$). Ölçek alt boyutları değerlendirildiğinde; değerlendirme aracı olarak soru alt boyutu hariç hepsinde pandemi öncesi ölçek puanları anlamlı yüksekti. Kadın eğitimcilerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde ölçek toplam puanı açısından pandemi öncesi ve sonrası arasında fark bulunmazken, alt boyutlar incelendiğinde sadece motivasyon alt boyutunda pandemi öncesi ölçek puanları anlamlı yüksekti ($p=0.014$). Erkek eğitimcilerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde ölçek toplam puanı pandemi öncesi anlamlı yüksekti ($p<0.001$). Ölçek alt boyutunda ise motivasyon ($p<0.001$), sorulardan yararlanma sıklığı ($p=0.007$) ve soru-dönüt ilişkisi ($p=0.001$). alt boyutları pandemi öncesi anlamlı olarak yüksek saptandı. **Sonuç:** Pandemi süreci eğitimcilerin soru sorma tekniklerinde anlamlı değişiklikler oluşmasına sebep olmuştur. Pandemi gibi özel durumlar ve koşullar altında eğitimcileri önceden bu şartlara hazırlayacak eğitici eğitimlerine gereksinim olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: tıp eğitimi, soru sorma teknikleri, pandemi

ABSTRACT

The effect of the pandemic period on in-class question asking techniques

Objectives: Asking questions in the classroom is an educational technique also used in Medical Education. The transition to compulsory online education during the pandemic period has affected education. In this study, it was aimed to find out how the pandemic period affected medical educators in terms of in-class questioning techniques. **Methods:** Sixty-three educators voluntarily participated in the study. The research was structured in a descriptive design. From those who work as trainers at the Faculty of Medicine to those who gave their consent to participate in the research; They were asked to fill in the questionnaire form to be answered as descriptive questions and the In-Class Questioning Techniques Scale before and after the pandemic. In the analysis of the data, the measurement data were expressed as mean±standard deviation. In the comparison of online and face-to-face scale scores, sub-dimension scores that did not fit into the normal distribution were compared with the Wilcoxon test, and the total score that fit the normal distribution was compared with the paired t-test. **Results:** Questioning techniques scale scores were significantly higher in face-to-face education compared to the pandemic period ($p<0.001$). When the scale sub-dimensions are evaluated; pre-pandemic scale scores were significantly higher in all except the question sub-dimension as an assessment tool. When the data obtained from female trainers were evaluated, there was no difference between the pre-pandemic and post-pandemic scale scores in terms of total score, while the pre-pandemic scale scores were significantly higher ($p=0.014$) only in the motivation sub-dimension when the sub-dimensions were examined. When the data obtained from male trainers were evaluated, the scale total score was significantly higher before the pandemic ($p<0.001$). In the sub-dimension of the scale, the sub-dimensions of motivation ($p<0.001$), frequency of using questions ($p=0.007$) and question-feedback relationship ($p=0.001$) were found to be significantly higher before the pandemic period. **Conclusion:** The pandemic process has caused significant changes in the question asking techniques of the trainers. Under special circumstances and conditions such as pandemics, it is seen that there is a need for training to prepare trainers for these conditions in advance.

Keywords: medical education, questioning techniques, pandemic

Bu eser Creative Commons Atıntı-Türetilemez
4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
© Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2022

Atf için: Çan G, Tekin M, Çan MA, Toraman Ç. Pandemi döneminin sınıf içi soru sorma tekniklerine etkisi. Troia Med J 2023;4(1):17-21. DOI: 10.55665/troiamedj.1171989.

Sorumlu yazar: Murat TEKİN. Adres: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Tıp Fakültesi Dekanlığı, Tıp Eğitimi AD. Çanakkale. E-posta: drmurat-tekim@yahoo.com. Telefon: +905052384217. Geliş tarihi: 07.09.2022, Kabul tarihi: 10.01.2023.

GİRİŞ

Soru sorma insanoğlu var olduğundan beri öğrenmenin ilk adımını oluşturmuştur. Günümüze değin merak gidermenin en önemli yöntemi olarak ortaya çıkan sorular, cevapların araştırılması sırasında da her zaman en temel öğrenme şekli olmuştur. Bu temel görüşten yola çıkılarak gündelik yaşamdaki eğitim sürecinde konuların daha iyi anlaşılabilmesi ve eğitici ile öğrenciler arasındaki ilişkiyi geliştirerek kavramayı artırması amacıyla soru-cevap bazlı eğitim yöntemleri kullanılmaktadır [1].

Eğitimde Soru-cevap yönteminin amaçları olarak analitik düşünceleri harekete geçirme, öğrenci güçlüklerini tanımlama, öğrencileri motive etme, kavramları açıklama, sonuçların nedenlerini açıklama, öğrencileri öz değerlendirme yapmaları için teşvik etme, kavramları uygulamaya cesaretlendirme ve öğrencilerin bilgi seviyelerini değerlendirmek sayılabilir [1-3].

Ülkemizde eğitimin her aşamasında en fazla kullanılan öğrenme yöntemi eğitimcilerin öğrencilere teorik ders anlatmalarındır. Bu teorik dersler sırasında da eğitici ile öğrenciler arasında yukarıda sayılan amaçlar doğrultusunda farklı yöntemlerle soru-cevap uygulamaları gerçekleştirilmektedir [4-8].

Uzun bir süreci içeren tıp eğitimi içerisinde de eğitimin her aşamasında bilgi, beceri ve tutum geliştirilmesi sırasında soru-cevap yöntemi yaygın olarak kullanılan bir eğitim şeklidir [9-11].

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020’de Covid 19 salgını pandemi olarak ilan edildi [12]. Pandemi durumu tüm dünyada hayatı her yönü ile etkilerken eğitim de pandemiden etkilendi. Pandeminin etkisini azaltmak için gerekli olan sosyal izolasyon nedeniyle yüz yüze eğitimler çevrimiçi uzaktan eğitimlere evrildi. Uzaktan eğitim yaşamın bir parçası haline geldi. Uzaktan eğitim eğitici ve öğrenenin farklı ortamlarda hatta farklı zamanlarda bulunduğu durumlarda derslerin işlenmesi ve öğrenmenin gerçekleşmesi için bilgi teknolojilerinin aktif olarak kullanıldığı bir yöntem olarak tanımlanmaktadır [13]. Uzaktan eğitimde kullanılan farklı metotlar vardır. Bunlardan en sık kullanılanları televizyon yayınları ve çevrimiçi eğitimlerdir. Pandemi dolayısıyla Tıp Fakültesi eğitiminin büyük bir bölümü bu dönemde çevrimiçi eğitim olarak gerçekleştirildi. Yüz yüze eğitim süreci dinamiklerine alışık olan

öğretim üyeleri için bu sürece uyum sağlamak zaman zaman sorun oluşturdu. Soru sorma tekniklerinin yüz yüze eğitimde önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Pandemi sürecinin çok hızlı gelişmesi nedeniyle sınıf içi dinamikler açısından eğitimcilerin özellikle soru sorma teknikleri konusunda alışkanlıkları ile ilgili uyum sorunları yaşayıp yaşamadıkları merak konusu olmuştur.

Bu araştırmada tıp eğitimi sürecinde kullanılan soru-cevap yöntemine uzaktan eğitim yönteminin kullanıldığı pandemi döneminin etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda pandemi döneminde ve bu dönem dışında, tıp fakültesi eğitimcilerinin soru-cevap yöntemini kullanma şekli ve sıklıkları karşılaştırılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma tanımlayıcı bir çalışma olup Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesinde aktif olarak önlisans-lisans ve lisansüstü ders veren öğretim elemanları katılmıştır. Örneklem seçilmemiş; Tıp Fakültesindeki 45 Profesör, 41 Doçent, 55 Dr. Öğretim Üyesi ve 2 Öğretim Görevlisine anket gönderilmiş, gönüllülük usulünce katılmak isteyenler yanıtlamıştır. Etik kurul onayı 12.05.2022 tarih ve 10/30 numaralıdır.

Araştırma verileri anket yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplamak için Google anketler sayfasından ulaşılan ve çevrimiçi uygulanan bir anket kullanılmıştır. Katılımcılar hazırlanan anketi açtıklarında ilkin onam sayfası ile karşılaşmış, onam verip sonraki sayfaya geçtiklerinde ise cinsiyet, yaş, çalıştığı anabilim dalı ve ders anlatma süresi gibi tanımlayıcı bilgilerin bulunduğu kısmı cevaplamışlardır. Soru sorma tekniği ile ilgili değerlendirme için Sınıf İçi Soru Sorma Teknikleri Ölçeği’nde (SİSSTÖ) yer alan sorular “Online eğitim” ve “Yüz yüze eğitim” dönemlerindeki bilgileri toplamak üzere iki kez sorulmuştur [8]. Veriler Haziran 2022 içinde toplanmıştır.

Sınıf İçi Soru Sorma Teknikleri Ölçeği (SİSSTÖ) 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerine katılımcıların yanıtları “hiçbir zaman”, “nadiren”, “oldukça”, “sık sık” ve “her zaman” olarak alınacak biçimde tasarlanmıştır. SİSSTÖ beş faktörden (boyut) oluşmaktadır. Ölçek toplam ve alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Toplam ölçek puanı maksimum 100 puan olabilmektedir. Puanın yüksek olması soru sorma tekniklerinin daha sık kullanıldığını göstermektedir.

Motivasyon alt boyutunda beş soru bulunmakta olup maksimum 25 puan alınabilmektedir. Bu alt boyut derse giriş, derse ilgiyi artırma, dikkat çekme, ilgisiz öğrencileri derse katma gibi motivasyon amaçlı soru sorma tekniğinin kullanım sıklığını gösterir.

Sorulan Soruların Teknik Özellikleri alt boyutunda beş soru bulunmakta olup 10 numaralı “Sorularımı öğrencilerin anlamadığı olur” sorusunun yanıtı ters değerlendirilmektedir. Bu alt boyutta maksimum 25 puan alınabilmektedir. Bu boyutta soru sorma tekniğinin kazanımlara uygunluk, açık uçlu, kısa düşündürücü sorular gibi soru sorma tekniğinin kullanım sıklığı hakkında bilgi vermektedir. Bu boyuttan alınacak yüksek puan

Tablo 1. Sınıf içi soru sorma tekniği ölçeği toplam ve alt boyutlar Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı.

Alt boyutlar	Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı
Motivasyon	0.881
Sorulan soruların teknik özellikleri	0.853
Sorulardan yararlanma sıklığı	0.738
Soru dönüt ilişkisi	0.785
Değerlendirme aracı olarak soru	0.701
Sınıf içi soru sorma ölçeği toplam	0.912

Tablo 2. SİSSTÖ toplam ve alt boyut ölçüt puan ortalamaları.

Ölçek alt boyutları	Yüzyüze eğitim	Online eğitim	p
Motivasyon	19.68 ±2.89	16.98±4.4	<0.001
Sorulan soruların teknik özelliği	17.87±2.63	17.28±2.55	0.032
Sorulardan yararlanma sıklığı	12.6±2.48	11.51±3.35	0.029
Soru dönüt ilişkisi	12.95±1.67	12.25±2.27	0.002
Değerlendirme aracı olarak soru	8.8±2.28	8.8±2.28	1
Toplam puan	71.92±7.79	66.84±10.67	<0.001

soru sorma tekniklerinin bu amaçla daha sık kullanıldığını göstermektedir.

Sorulardan Yararlanma Sıklığı alt boyutunda dört soru bulunmakta olup maksimum 20 puan alınabilmektedir. Bu boyutta soruların dersin başında, dersin büyük bir bölümünde ve konuyu genişletmek için kullanıldığı sıklık hakkında bilgi vermektedir. Bu boyuttan alınacak yüksek puan soru sorma tekniklerinin bu amaçla daha sık kullanıldığını göstermektedir.

Soru Dönüt İlişkisi alt boyutunda üç soru bulunmakta olup maksimum 15 puan alınabilmektedir. Bu boyutta soru sorma tekniğini kullanırken sorulan sorulara verilen yanıtlarla ilişkili zorlanan öğrenciye yol gösterme, cevap veren öğrencilere dönüt verme ve pekiştirmenin ne sıklıkta yapıldığını göstermektedir.

Değerlendirme Aracı Olarak Soru alt boyutunda üç soru bulunmakta olup maksimum 15 puan alınabilmektedir. Bu boyutta soru sorma tekniğini kullanırken konuyla ilgili bilgi düzeylerini ölçme, derse hazır bulunuşluğu belirleme ve değerlendirme aracı olarak kullanılma sıklığını gösterir.

Verilerin analizinde ölçümsel veriler ortalama±standart sapma ile ifade edildi. Online ve yüz yüze dönem ölçek puanlarının karşılaştırılmasında normal dağılıma uymayan alt boyut puanları Wilcoxon testi ile, normal dağılıma uyan toplam puan ise paired t testi ile karşılaştırıldı [14-17].

BULGULAR

Çalışmaya 63 öğretim üyesi katılmıştır. Katılımcıların % 41.3'ü kadın (n=26), %58.7'si (n=37) erkektir. Bölümlere göre değerlendirildiğinde %25.4 (n=16) temel bilimler, %55.6 (n=35) dahili bilimler ve %19 (n=12) cerrahi bilimlerdendir. Yüz yüze ve Online eğitim dönemleri için SİSSTÖ göre toplam ve alt boyut puanları Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tüm öğretim üyelerinden elde edilen veriler değerlendirildiğinde yüz yüze eğitim döneminde soru sorma

tekniklerinin anlamlı derecede daha fazla kullanıldığı gözlenmiştir. Ölçek içerisindeki alt gruplar karşılaştırıldığında ise sadece soruların değerlendirme aracı olarak kullanılma sıklığı açısından iki dönem arasında fark bulunmadığı (p=1); motivasyon amaçlı soru sorma tekniğinin kullanım sıklığının (p<0.001), uygun soru sorma teknikleri kullanım sıklığının (p=0.032), sorulardan yararlanma sıklığının (p=0.029) ve öğrencilere dönüt verme ve pekiştirmenin (p=0.002) yüzyüze eğitim döneminde anlamlı derecede daha fazla kullanıldığı görülmüştür.

Kadın öğretim üyelerinin Online ve Yüz yüze Eğitim Dönemi Ölçek toplam ve alt boyut puanları Tablo 3'de, erkek öğretim üyelerinin Online ve Yüz yüze Eğitim Dönemi Ölçek toplam ve alt boyut puanları Tablo 4'de özetlenmiştir.

Kadın öğretim üyelerinden elde edilen veriler değerlendirildiğinde toplam puanların karşılaştırılmasında soru sorma tekniklerinin kullanımı açısından her iki dönem arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Ölçek içerisindeki alt gruplar karşılaştırıldığında ise sadece motivasyon amaçlı soru sorma tekniğinin kullanım sıklığının yüzyüze eğitim döneminde anlamlı derecede daha fazla kullanıldığı görülmüştür (p=0.014). Diğer alt boyutlarda ise her iki dönem arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Erkek öğretim üyelerinden elde edilen veriler değerlendirildiğinde yüz yüze eğitim döneminde soru sorma tekniklerinin anlamlı derecede daha fazla kullanıldığı gözlenmiştir (p<0.001). Ölçek içerisindeki alt gruplar karşılaştırıldığında ise yüz yüze eğitim döneminde motivasyon amaçlı soru sorma tekniğinin kullanımının (p<0.001), sorulardan daha fazla yararlanmanın (p=0.007) ve öğrencilere dönüt verme ve pekiştirmenin (p=0.001) yüz yüze eğitim döneminde anlamlı derecede daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Diğer alt boyutlarda ise her iki dönem arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 3. Kadın öğretim üyelerinin online ve yüz yüze eğitim dönemi ölçek toplam ve alt boyut puanları.

Ölçek alt boyutları	Yüzyüze eğitim	Online eğitim	p
Motivasyon	19.96±3.32	18.15±4.71	0.014
Sorulan soruların teknik özelliği	17.53±2.02	17.19±1.83	0.331
Sorulardan yararlanma sıklığı	12.8±2.77	12.26±3.66	1
Soru dönüt ilişkisi	13.34±1.47	12.92±1.64	0.182
Değerlendirme aracı olarak soru	8.84±2.01	8.84±2.01	1
Toplam puan	72.5±7.54	69.38±9.83	0.084

Tablo 4. Erkek öğretim üyelerinin online ve yüz yüze eğitim dönemi ölçek toplam ve alt boyut puanları.

Ölçek alt boyutları	Yüzyüze eğitim	Online eğitim	p
Motivasyon	19.48±2.56	16.16±4.03	<0.001
Sorulan soruların teknik özelliği	18.1±2.99	17.35±2.98	0.056
Sorulardan yararlanma sıklığı	12.45±2.29	10.97±3.05	0.007
Soru dönüt ilişkisi	12.67±1.76	11.78±2.55	0.001
Değerlendirme aracı olarak soru	8.78±2.47	8.78±2.47	1
Toplam puan	71.51±8.04	65.05±11	<0.001

Yüz yüze eğitim ve online eğitim dönemleri kendi içlerinde cinsiyet açısından karşılaştırıldığında; yüz yüze eğitim döneminde kadın (72.5±7.54) ile erkek (71.51±8.04) öğretim üyelerinin toplam ölçek puanları arasında (p=0.625) ve online eğitim döneminde kadın (69.38±9.83) ile erkek (65.05±11) öğretim üyelerinin toplam ölçek puanları arasında (p=0.114) anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Eğitim sırasında soru sorma; öğrencinin katılımı, konsantrasyonu ve içeriği anlamasında olumlu sonuçlar ortaya çıkarabilmesi nedeniyle tıp eğitiminde kullanılan güçlü öğretim stratejilerinden biridir [9].

Araştırma sonuçlarına bakıldığında genel olarak yüz yüze eğitim döneminde soru sorma tekniğinin kullanımının daha yaygın ve daha etkili olduğu görülmektedir. Kullanılan ölçeğin adından da anlaşılacağı gibi sınıf içindeki eğitim esnasında soru sorma yöntemlerini ve etkinliğini sorguladığı açıktır. Yaşanılan pandemi nedeniyle tıp eğitiminde çok hızlı bir şekilde uygulanmak zorunda kalınan online eğitim, iyi kurgulanmış bir eğitim süreci yerine, uygulanagelmekte olan ders sunumlarının internet ortamında siyah ekrana karşı sunulması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen online eğitim sırasında aynen yüz yüze eğitimde olduğu gibi sürdürülmek istenen eğitim süreci öğrencilerin az sayıda katılımı, cevap vermemesi, sadece elektronik ortamı açık aktif olarak bulunmaması gibi çeşitli nedenlerle istendiği gibi ilgi çekici ve yeterince katılımlı yürütülemediği. Yine bu süreç içinde ölçme değerlendirme yöntemlerindeki zayıflıklar nedeniyle öğrencileri öğrenmeye zorlayacak etkenler oluşturulamamış ve sonuçta öğrencilerin online eğitime aktif bir şekilde katılmaları sağlanamamıştır.

Online eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri vardır. Uzaktan öğrenme, ölçek ekonomileri, esnek çizelgeleme, güncelleme kolaylığı, bireyselleştirilmiş öğretim ve yeni öğretim yöntemlerinin mevcudiyeti dahil olmak üzere birçok potansiyel avantajı vardır. Bununla birlikte sosyal izolasyon, bireysel olmayan öğretim, yüksek geliştirme ve bakım maliyetleri, teknik problemler ve zayıf öğretim tasarımı gibi birçok potansiyel dezavantaj da vardır [11]. Öğrencilerin internet veya bilgisayar hatta elektriğe ulaşım gibi bazı temel eksiklikleri nedeniyle senkron ders katılımları zorlanamamış,

gelişen teknoloji imkanları kullanılarak online sunumların asenkron olarak daha sonraki süreçlerde de izlenebilmesi istenmiştir. Ancak bu durum senkronize şekilde dersin izlenme oranlarını da düşürmüştü, bu da online sunum esnasında derse aktif katılımı gösteren soru sorma tekniklerinin kullanımını etkilemiştir.

Online eğitim sürecindeki bu olumsuz faktörlere bakıldığında soru sorma tekniklerinin yüz yüze eğitim döneminde daha fazla ve daha etkin kullanılmasının nedeni anlaşılabilir. Alt gruptan sadece yöntemin değerlendirme amacı olarak kullanılmasında iki eğitim dönemi arasında fark bulunamamıştır. Bunun da sebebi bu alt ölçeğin yüz yüze eğitim döneminde de çok ön planda olmaması, bu tür soru sorma yönteminin sınıf derslerinden daha çok pratik ve uygulama derslerinde kullanılması olabilir. Tıp eğitimcilerinin eğitim sürecinde konunun anlaşılma seviyesini ölçmede kullandıkları yöntemlerden biri de soru sormaktır [9]. Yüz yüze eğitimde genellikle bir veya birkaç öğrenci soruyu yanıtlamakta, ancak diğer öğrencilerin davranışlarından da tüm sınıf hakkında genel bir bilgi edinilebilmektedir. Ancak online eğitim sırasında böyle bir fırsat bulunmamaktadır. Dolayısıyla eğitimciler de geçerli bir sonuç vermeyeceği düşüncesiyle bu tarz sorulardan kaçınmış olabilir.

Yardley (2012) öğrenmenin temel koşulunun katılım olduğunu ileri sürmektedir [10]. Özellikle tıp eğitiminde eğitim stratejileri belirlenirken bu teorinin öne çıkarılarak, etkileşimli yöntemlerin belirlenmesini ileri sürmektedir. Bu savdan yola çıkarak eğitici ve öğrenen arasındaki iletişimi canlı tutmak, daha etkin bir öğrenme sağlayabilmek amacıyla eğitim sırasında soru sorma tekniklerinin kullanımının sağlayacağı faydalar yadsınamaz.

Pandemi süreci gibi ani ve uzun süre eğitim programı üzerine etki edecek durumlar alışageldiğimiz yöntemlerimizi etkileyebilmektedir. Yüz yüze eğitim sürecinde çok yararlandığımız soru sorma tekniklerinin de bu konuda önemli derecede etkilendiği anlaşılmaktadır. Bu deneyimden yola çıkarak yeni durum ve koşullar için eğitimcileri hazırlayacak sistemlere sahip olmamızın gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır.

Çıkar çatışması: Yok

Finansal destek: Yok

KAYNAKLAR

1. Kubat U. Soru varsa, öğrenme de vardır. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2018; 17(68): 1585-98. DOI: 10.17755/esosder.396548
2. Büyükalan Filiz S. Soru cevap yöntemi eğitiminin öğretmenlerin soru sorma bilgisi ve soru sorma tekniklerine etkisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2009; (3):167-95.
3. Cumhuriyet F. Öğretimde soru sormanın rolü: Soru sorma becerileri nasıl geliştirilebilir? Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2019; 21(3): 32-55. DOI: 10.17556/erzi-efd.457560
4. Sünbül AM. Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Roller. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 1996; 8(8): 597-608.
5. Erkuş B, Kılıç D. Sınıf öğretmenlerinin soru sorma stratejileri ve karşılaştıkları sorunlar. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2015; 4(5): 230-43.
6. Yeşil R. Sosyal bilgiler aday öğretmenlerinin sınıf içi öğretimde sorulardan yararlanma yeterlikleri AEÜ Eğitim Fakültesi örneği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2008; 9(3): 161-174.
7. Kılınç G, Çalışkan H. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf içi ders işleme sürecindeki soru sorma tekniklerinin incelenmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2018; 37(1): 189-207.
8. Büyükalan Filiz S, Çelik S, Toraman Ç. Sınıf içi soru sorma teknikleri ölçeği'nin (SİSSTÖ) geliştirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2018; 16 (2): 197-212.
9. Pylman S. Twelve tips for effective questioning in medical education. Medical Teacher 2020; 42(12): DOI: 10.1080/0142159X.2020.1749583
10. Yardley S, Teunissen PW, Dorman T. Experiential Learning: Transforming theory into practice, Medical Teacher. 2012;34(2) 161-4, DOI: 10.3109/0142159X.2012.643264
11. Cook DA. Where are we with web-based learning in medical education. Medical Teacher 2006; 28(7) 594-8. DOI: 10.1080/01421590601028854
12. World Health Organization . Geneva: World Health Organization; 2020. Director-general's opening remarks at the media briefing on COVID-19 Available from:01.09.2022 <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>.)
13. Valentine D. Distance learning: promises, problems, and possibilities. Online Journal of Distance Learning Administration. 2002. (online erişim:01.09.2022) <https://oj-dla.com/archive/fall53/valentine53.pdf>
14. Mayring P. Qualitative content analysis forum: Qualitative social research (On-line Journal). 2000; 1(2). DOI: 10.17169/fqs-1.2.1089
15. Maxwell JA. Qualitative Research Design: An Interactive Approach. Thousand Oaks, CA: Sage Publications; 1996.
16. Patton MQ. Qualitative Evaluation & Research Methods. Newbury Park, CA: Sage Publications; 2002.
17. Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2011.